

§

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж2 104/2019
29.03.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Беговић Пантић, председника већа, Ирене Гарчевић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужилаца АА и АА1, које заступа адвокат АБ, против тужене ББ, коју заступа адвокат АБ1, ради одржавања личних односа, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Другог основног суда у Београду П2 бр. 1011/18 од 03.10.2018. године, исправљене решењем истог суда под истим бројем од 17.10.2018. године, у седници већа одржаној дана 29.03.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Другог основног суда у Београду П2 бр. 1011/18 од 03.10.2018.године, исправљена решењем истог суда под истим бројем од 17.10.2018.године, у ставу првом и другом изреке, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца АА којим је тражио да се наложи туженој ББ да сваког 1. јуна и 1. децембра текуће године, депонује важећи пасош малолетног детета ММ у депозит Другог основног суда у Београду, те да исти подигне из депозита наведеног суда сваког 1. августа и 11. јануара текуће године, те да се наложи рачуноводству Другог основног суда у Београду да прими у депозит важећи пасош малолетног детета ММ, као и да тужиоцу АА омогући да наведену путну исправу малолетног детета подигне из депозита суда.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Другог основног суда у Београду П2 бр. 1011/18 од 03.10.2018. године, исправљене решењем истог суда под истим бројем од 17.10.2018. године, па се тужена обавезује да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 233.300,00 динара, у року од 15 дана од дана достављања преписа пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, наложено је туженој да сваког 01. јуна и 01. децембра текуће године депонује важећи пасош малолетног детета ММ у депозит Другог основног суда у Београду, под претњом принудног извршења, те да пасош подигне из депозита наведеног суда сваког 01.08. и 11.01. текуће године. Ставом другим изреке, наложено је рачуноводству Другог основног суда у Београду, да прими у депозит важећи пасош малолетног детета, као и да тужиоцу омогући да наведену путу исправу подигне из депозита суда. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 409.925,00 динара. Правноснажним решењем од 17.10.2018. године, наведена пресуда Другог основног суда у Београду од 03.10.2018. године, исправљена је у ставу другом, тако да уместо погрешно наведеног имена тужене треба да стоји име тужиоца АА као странке којој суд треба да омогући да наведену путну исправу подигне из депозита суда.

Против ове пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу побијајући је у целини из свих разлога предвиђених одредбом члана 373 став 1 Закона о парничном поступку. Разлоге жалбе је образложила и жалбени предлог је изнела.

Тужиоци су на жалбу тужене одговорили.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/2011 са каснијим изменама и допунама), који се примењује на основу одредби члана 202 Породичног закона (“Службени гласник РС”, бр. 18/2005 са каснијим изменама и допунама), апелациони суд је нашао да је жалба тужене основана.

У спроведеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а због којих би се побијана одлука морала укинути. Супротно наводима жалбе, првостепена пресуда не садржи ни битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку. Пресуда нема недостатака због којих се не би могла испитати. У пресуди су наведени разлози о битним чињеницама који су јасни и непротивречни, а о битним чињеницама не постоји противречност између онога што се у разлозима пресуде наводи о садржини исправа и самих исправа. Иако су тачни наводи жалбе тужене да се у образложењу побијане пресуде интерпретира изрека решења о одређивању привремене мере од 06.07.2018. године, која не одговара садржини решења у списима, не постоји битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку јер побијана пресуда није заснована на одлуци о привременој мери, тако да овај недостатак не утиче на могућност испитивања законитости и правилности побијане пресуде.

У првостепеном поступку утврђено је да је малолетни ММ заједничко дете тужиоца АА и тужене ББ, рођен дана 19.06.2004. године, у ванбрачној заједници својих родитеља, а пресудом од 14.10.2009. године Другог општинског суда у Београду,

поверен је на самостално вршење родитељског права мајци, овде туженој ББ. Истом пресудом одлучено је да ће одржавање личних односа малолетног детета и оца бити по договору родитеља, с обзиром да тужилац борави у Америци. Одржавање личних односа малолетног ММ са оцем АА на основу пресуде од 14.10.2009. године није могло да се реализује због немогућности тужиоца и тужене да се договоре у погледу контаката детета са оцем због чега је тужилац АА тужбом од 22.10.2015. године у овом поступку, предложио да се измени одлука Другог општинског суда у Београду од 14.10.2009. године у погледу одржавања личних односа са дететом. У овом поступку, правноснажном пресудом Другог основног суда у Београду П2 бр. 1854/15 од 28.11.2017. године уређен је начин одржавања личних односа малолетног ММ са оцем АА, и то по следећем моделу: малолетно дете ће проводити са оцем 30 дана летњег распуста, у периоду од 01.07. до 30.07., како у Републици Србији, тако и ван ње и 10 дана зимског распуста у периоду од 01.01. до 10.01., како у Републици Србији, тако и ван ње, а када је отац малолетног ММ у Републици Србији, преузимаће дете када је преподневна смена у Основној школи “АА” након завршетка наставе и дете ће враћати на адресу становања и то понедељком од 13,30 до 19,00 часова и петком од 13,30 часова до недеље у 18,00 часова, а када је малолетни ММ у послеподневној смени, понедељком у 09,00 часова, када ће дете преузимати на адреси становања до 14,00 часова или до почетка наставе, када ће дете враћати у Основну школу “АА” и петком од 19,00 часова или након завршетка наставе када ће дете преузимати из Основне школе “АА” до недеље до 18,00 часова, када ће дете враћати на адресу становања, а за време осталих мини распуста и празника када је отац детета у Републици Србији, малолетно дете ће са оцем проводити половину тих распуста, како у Републици Србији, тако и ван ње. Такође је наложено туженој ББ да омогући несметани контакт тужиоца АА са својим малолетним дететом преко важећег броја мобилног телефона, важеће e-mail и скајп адресе малолетног ММ, сваког дана у периоду од 20,00 часова до 21,00 час.

Овом пресудом уређен је и начин одржавања личних односа малолетног АА са стрицем АА1 у периоду боравка стрица АА1 у Београду, сваког другог дана на по четири сата у периоду од 15,00 часова до 19,00 часова, тако што ће стриц преузимати и враћати малолетно дете од мајке на адреси становања, а у периоду боравка стрица АА1 у Београду у току школске године, сваког другог дана на по четири сата и то оне недеље када малолетно дете иде преподне у школу, у периоду од 15,00 часова до 19,00 часова, а данима када малолетно дете иде послеподне у школу у периоду од 08,00 часова до 12,00 часова, а све на тај начин што ће стриц АА1 најавити свој долазак у Београд недељу дана раније мајци малолетног детета ББ путем e-mailа. У наведеном делу пресуда Другог основног суда у Београду од 28.11.2017. године, постала је правноснажна, с обзиром да је пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 бр. 321/18 од 08.05.2018. године, потврђена.

С обзиром да је првостепени суд на основу извештаја Градског центра за социјални рад, Одељење Чукарица од 11.06.2018. године, утврдио да орган старатељства и његови стручни радници нису овлашћени да држе путне исправе малолетне деце која се налазе под родитељским старањем, првостепени суд је оценио да је захтев тужиоца АА у погледу обавезе тужене ББ да депонује пасош малолетног детета сваког 01. јуна и 01. децембра текуће године, у депозит Другог основног суда у Београду, основан, из разлога што је предаја пасоша у депозит неопходна због процедуре визирања истог, а како би се реализовао модел виђања малолетног детета са

оцем, одређен правноснажном одлуком. По оцени првостепеног суда ова одлука у складу је са најбољим интересом детета који је цењен на основу одредбе члана 6 и 266 став 1 Породичног закона.

Међутим, првостепени суд из чињеница које је у поступку утврдио, извео је неправилан закључак о томе да је ради реализације већ установљеног модела виђења малолетног детета са оцем, а који је одређен правноснажном пресудом Другог основног суда у Београду П2 бр. 1854/15 од 28.11.2017. године, неопходно установљавати обавезу мајке малолетног детета, овде тужене ББ, да у текућој години, два пута, 01.06. и 01.12. депонује пасош малолетног ММ у депозит Другог основног суда у Београду. Уједно, првостепени суд доносећи ову одлуку, није имао у виду одредбе материјалног права, и то Породичног закона, које регулишу ситуацију када родитељ који врши родитељско право спречава или онемогућава другог родитеља да одржава личне односе са дететом са којим не живи, као и Закона о ванпарничном поступку које регулишу судски депозит.

Према одредби члана 61 став 1 Породичног закона (“Службени гласник РС”, бр. 18/2005 са каснијим изменама и допунама), дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи. Међусобни контакт родитеља и детета представља основни елемент породичног живота у оквиру значења члана 8 Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода (Закон о ратификацији објављен у “Службеном листу СЦГ” међународни уговори бр. 9/2003 и 5/2005), а право на породични живот садржи и право родитеља да се предузму мере да се ти контакти олакшају (Кривошеј против Србије, представка бр. 42559/08 од 13.04.2010. године, параграф 50 и 51). Управо у циљу олакшавања контакта тужиоца АА са својим дететом малолетним ММ, пресудом Другог основног суда у Београду П2 бр. 1854/15 од 28.11.2017. године уређен је начин одржавања личних односа малолетног ММ са оцем АА и то по широком моделу одржавања личних односа, у земљи и иностранству, управо због чињенице да тужилац живи и ради у Америци са породицом, где борави највећи део времена током године. Овај модел одржавања личних односа тужиоца са малолетним ММ обухвата њихов контакт током распуста малолетног ММ, како у земљи, тако и у иностранству, и то не само у Америци где тужилац живи, већ у било којој страни држави, све ово поред контаката које ће малолетни ММ са оцем остваривати за време када је тужилац у земљи, у току трајања школске године.

Најбољи интерес малолетног ММ јесте да одржава лични однос са својим оцем управо онако како је то суд и одредио у правноснажној пресуди од 28.11.2017. године. Наведеном правноснажном пресудом, већ је установљен модел одржавања личних односа тужиоца са малолетним дететом, коју одлуку је суд донео руководећи се најбољим интересом мал. ММ, све ово у складу са одредбом члана 6 став 1 Породичног закона. С обзиром да право малолетног ММ да одржава личне односе са тужиоцем, својим оцем, према одредби члана 61 став 2 Породичног закона, може бити ограничено само судском одлуком, несумњива је дужност тужене ББ да на сваки начин омогући тужиоцу и свом малолетном сину да овај лични контакт одржавају, управо онако како је установљен правноснажном пресудом од 28.11.2017. године, што значи у земљи или у иностранству, у зависности од одлуке тужиоца како ће провести са малолетним ММ време када је малолетни ММ на распусту, у периоду од 01.07. до 30.07., односно у периоду од 01.01. до 10.01., али и за време такозваних “мини распуста” и празника,

када је правноснажном пресудом одређено да ће са оцем малолетни ММ проводити половину тих распуста, како у Републици Србији, тако и ван ње. То значи да је тужена дужна да по захтеву оца, благовремено преда пасош малолетног ММ, дакле и 30 дана пре виђења малолетног ММ са оцем, како би се реализовао модел виђања, а понашање супротно томе према одредби члана 81 став 3 тачка 3 Породичног закона може представљати грубо занемаривање дужности из садржине родитељског права извршено од стране тужене. Наиме, овом одредбом прописано је да родитељ грубо занемарује дужности из садржине родитељског права, ако спречава одржавање личних односа детета и родитеља са којим дете не живи. Грубо занемаривање дужности из садржине родитељског права према одредби члана 81 став 1 Породичног закона може представљати разлог за потпуно лишење родитељског права тужене. Међутим, нема основа да се у овом поступку, поред установљеног модела одржавања личних односа, тужена обавезе да два пута годишње депонује пасош у рачуноводство суда, и то независно од тога да ли ће тужилац АА проводити време са малолетним ММ у земљи или у иностранству, те да ли ће, уколико ће време проводити у иностранству, са малолетним ММ путовати у земљу где виза није потребна, или у земљу где је потребна виза али која је претходно већ обезбеђена, а њено трајање није истекло.

Осим тога, првостепени суд није имао у виду одредбе главе тринаест Закона о ванпарничном поступку (“Службени гласник СРС”, бр. 25/82 са каснијим изменама и допунама и “Службени гласник РС”, бр. 46/95 са каснијим изменама и допунама), о судском депозиту. Према овим одредбама, које су разрађене и у Судском пословнику (“Службени гласник РС”, бр. 110/2009 са каснијим изменама и допунама, и то у члановима 385а – 418), и то у члану 211 став 1 ЗВП, у судски депозит могу се предати новац, хартије од вредности и друге исправе које се могу уновчити, племенити метали, драгоцености и други предмети израђени од племенитих метала, када је то законом или другим прописом предвиђено. Према ставу 2 суд је дужан да прими у депозит и друге предмете када је законом одређено да дужник може положити ствар коју дугује код суда за повериоца. Закон о ванпарничном поступку, као и Судски пословник прописују могућност предаје у судски депозит само новца и вредности, па чак и када је реч о исправама, јер према одредби члана 397 Судског пословника у депозит се предају исправе и остали папири од вредности. Путна исправа, па према томе и пасош (члан 7 Закона о путним исправама “Службени гласник РС”, бр. 90/2007 са каснијим изменама и допунама) јесте јавна исправа са електронским носачем података која служи за прелазак државне границе, ради путовања и боравка у иностранство и за повратак у земљу. Путна исправа служи њеном имаоцу за доказивање идентитета и као доказ о држављанству Републике Србије (члан 2 Закона о путним исправама). Дакле, пасош није хартија од вредности, нити исправа која се може уновчити, односно исправа од вредности, да би према Закону о ванпарничном поступку и Судском пословнику могла бити предмет судског депозита, нити је Породичним законом прописана обавеза родитеља који врши родитељско право, да депонује пасош у депозит суда ради путовања родитеља који не врши родитељско право са дететом у иностранство. Како је већ наглашено, уколико би тужена избегавала обавезу да преда пасош и пре времена одређеног правноснажном пресудом као време када ће тужилац одржавати личне односе са својим дететом, како би тужилац обавио неопходну процедура визирања пасоша, тиме би тужена спречавала одржавање личних односа детета и тужиоца што би представљао разлог за лишење родитељског права због грубог занемаривања родитељских дужности.

С обзиром на све наведено, овакав захтев тужиоца АА морао је бити одбијен, а првостепена пресуда преиначена сагласно одредби члана 394 тачка 3 и 4 Закона о парничном поступку.

Приликом доношења одлуке суд је имао у виду чињеницу да је тужена своју благовремену жалбу од 19.11.2018. године, допунила поднеском који је доставила 11.12.2018. године, међутим, наводе овог поднеска суд није ценио, с обзиром да је овај поднесак достављен по протеклу рока за изјављивање жалбе који је прописан одредбом члана 367 став 1 Закона о парничном поступку, а који се примењује на основу одредбе члана 202 Породичног закона.

На основу свега наведеног, одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде.

Одлука садржана у ставу другом изреке ове пресуде, донета је на основу одредбе члана 165 став 2 Закона о парничном поступку, у вези чланова 153 и 154 Закона о парничном поступку, као и у вези одредбе члана 207 Породичног закона. У складу са наведеним одредбама тужиоцима припадају трошкови који су били потребни за вођење парнице до правноснажности пресуде којом је уређен начин одржавања личних односа тужилаца са малолетним ММ у пресуди Другог основног суда у Београду П2 бр. 1854/15 од 28.11.2017. године, и то на пет одржаних рочишта у износу од по 12.750,00 динара, два неодржана рочишта у износу од по 7.125,00 динара, састав тужбе и шест образложених поднесака у износу од по 11.250,00 динара, уз прописано увећање за заступање две странке за све предузете радње осим за састав тужбе, с обзиром да је та радња предузета само у име тужиоца АА. Адвокатски трошкови одмерени су у складу са Тарифним бројем 14, 15 и 17 Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката, што уз трошкове судских такси за тужбу и пресуду у износу од по 1.900,00 динара према Таксеној тарифи из Закона о судским таксама, чини укупан износ од 233.300,00 динара. Тужиоцима нису признати трошкови састава поднесака од 13.11.2015. године, 27.11.2015. године, 29.12.2015. године, 10.03.2017. године, с обзиром да садрже предлог за одређивање привремене мере који је могао бити истакнут још у тужби, као и предлог да тужиоцу АА приступи и тужилац АА1, што је по оцени суда био непотребан трошак јер су обојица могла у једној тужби да истакну своје захтеве, односно предлог везан за депоновање пасоша што је такође био непотребан трошак. Такође, тужиоцима нису признати трошкови састава три одговора на жалбу и то од 26.04.2016. године, 26.05.2016. године и 27.02.2018. године, с обзиром да ови трошкови нису били потребни за вођење ове парнице.

На основу свега напред наведеног, сагласно одредби члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу другом изреке ове пресуде, а сви наводи жалбе тужене у погледу тога да разлози правичности налажу да свака странка сноси своје трошкове поступка, нису основани, имајући у виду ток и трајање овог парничног поступка.

У ставу трећем изреке ове пресуде одбијен је као неоснован предлог тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка, на основу одредбе члана 165 став 1 у вези члана 154 став 1 Закона о парничном поступку, с обзиром да трошкови састава одговора на жалбу свакако нису били потребни трошкови за вођење ове парнице.

Председник већа-судија
Светлана Беговић Пантић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић